

Hydronic za mlekarice

Enda, Elka, Bleha, Visa, Volga in še vseh drugih dvainštirideset krav molznic, katerih imena pozna natančno le Vida, gospodinja kmetije Kuharjevih v Košarovcih na Goričkem, kmetije, ki se ponaša tudi z vzdevkom »Naj kmetije«, to jim je podelil lokalni časnik Vestnik, pijejo vodo iz hydronica in ne obolevajo za mastitisom ter ne pokašljujejo in se veselo sprehajajo po velikem svetlem hlevu, verjetno enem najlepših na Slovenskem.

Gorička »Naj kmetija« si je prislužila imenitni naslov, še preden je v njej stal hydronic. »Kriterijev je več,« pravi Štefan Kuhar, sodobni kmetovalec in našteje nekatere: velikost, obseg dela, odnos do sokrajanov ... skratka vsestranskost. In poudari:

»Kmetija je tudi naravi prijazna, saj nimamo industrijske pridelave.«

Skrbno kmetovanje je mlademu možu prineslo tudi priznanje za izjemne količine oddanega mleka, pa še za kakovost mleka. To so mu podelile Pomurske mlekarne.

V naravi človeka je, da tisti, ki je že tako dober, želi biti še boljši. Priznanja za izjemno uspešno mlekarjenje so Štefana spodbudila, da se je odločil še za izboljšanje vode, ki jo pijejo njegove rekorderke. Vsak dan v sodobnem molzišču, posebnem delu svetlega in prostranega hleva, v katerem se živali prosto gibljejo in poležavajo, namolzejo sedemsto litrov mleka. Rekorderka daje dnevno petinštirideset litrov.

Po nekaj mesecih uporabe naprave,

ki deluje na vodo tako, da spremeni njeno molekularno strukturo, tako da je primernejša za vsa živa bitja, predvsem pa zmanjša genotoksičnost vode, ki je v Pomurju v povprečju kar precejšnja, Štefan takole opisuje svoje izkušnje:

»Po mojem vpliva hydronica na zmanjšanje števila somatskih celic, kar preprečuje razvoj mastitisa. Že prej smo imeli v hlevih malo boleznih, sedaj pa gripe, pljučnice in podobnih obolenj ne poznamo več. Nekaj malega imamo problemov s parklji, vendar zato, ker je sedaj vlažen čas in tudi ta pasma mlekaric je v tem pogledu precej občutljiva.«

Torej se z nakupom hydronica zmanjša število intervencij veterinarja?

»Lahko bi to rekel, vsekakor pa velja za zdravljenje mastitisa. Pri nas ga ni

Pogled v prostrani in z naravno svetlobo osončeni hlev vzbuja vtis, kot da so Kuharjeve molznice na počitnicah.

več,« je prepričan za dobro delo in uspehe v mlekarstvu večkrat nagrajeni Štefan Kuhar in na vprašanje, ali opaža

na kravah tudi takšne spremembe, kot jih na svojih živalih rejci prašičev, pravi:

»Teško bi kar na oko rekel, da se je z uporabo hydronica spremenila poraba hrane ali povečala mirnost krav v hlevu, saj je bila ta očitna že prej. Nikakor pa hydronica ne bi izključil, ker sem z njim zelo zadovoljen in imam zelo pozitiven občutek.

Vida, oče Vlado in Štefan Kuhar (desno) se ukvarjajo z intenzivno mlečno rejo zelo skrbno. Na urejeni kmetiji si prizadevajo za čim bolj naravno rejo in dosegajo uspehe, za katere dobivajo tudi priznanja. Tako imajo priznanje za največ oddanega mleka in za »Naj kmetijo« (levo). Družinsko razmišljajo tudi o lastni predelavi mleka. Če se bodo lotili sirov, verjamemo, da bodo tudi zanje dobili priznanja in da jih bodo ustvarjali po čim bolj naravni poti.

Hydronic, naprava, ki se jo vgradi v vodovodni sistem, ne potrebuje ne energije ne kakih kemijskih pripravkov. Deluje na principu kodiranja ali informiranja vode in nosi v sebi posebne informacije, ki vodo kodirajo tako, da je najbolj primerna za govejo živino. Obstajajo pa tudi hydronici za prašiče, piščance, noje in konje ter seveda za hišno, domačo rabo.

Štefanu in Vidi pri oskrbi črede molznic, pripravljajo se, da jo bodo povečali

na petdeset glav, pomaga tudi oče Vlado. Molznice jedo seno, dodajajo pa jim še močno hrano, v glavnem beljakovine, vitamine in minerale, glavna sestavina pa je soja:

»Vsaka žival ima v ušesu čip, ki ji odpira oziroma zapira pot do močne krme. Ob skupnem krmilniku za močno krmo senzor zazna kravo in v računalniku je točno določeno, koliko močne krme je namenjeno posamezni živali. Če

Preden voda priteče v napajalnik, gre skozi filter, da odstrani iz vode železo, potem pa skozi hydronic (desni, z belim pokrovom), ki spremeni molekularno strukturo vode in jo spremeni v živim bitjem bolj prijazno in lahko zapišemo tudi bolj zdravo, saj ima mleko s te farme manj somatskih celic, molznice nimajo mastitisa, ne kašljajo ...

Zdrave živali dajejo veliko mleka, rekorderka kar petinštirideset litrov na dan.

ima krava določeno dnevno količino močne hrane pet kilogramov, jo dobi v petnajstih do dvajsetih obrokih dnevno. To pa zato, da je energija pravilno razporejena skozi ves dan.«

Količina hrane, ki je namenjena živali, se določi po dveh sistemih. Prvi samodejno upošteva količino mleka, drugega pa določi Štefan sam tako, da ga ročno vtipka v računalnik. Vsaki kravi je namenjena določena količina glede na to, v kateri fazi rasti je.

Vodo pa seveda pijejo po želji.

BISTVENO MANJ BOLEZNI

Marko Nabergoj, doktor veterinarske medicine, ki ima skupaj z doktorico veterinarske medicine Smiljo Nabergoj v Moravcih veterinarski inženiring, strokovno nadzira »Naj kmetijo« na Goričkem. Opažanje reje krav mlekaric, odkar na kme-

tiji uporabljajo hydronic, takole opisuje:

»V tej reji so pred dvema letoma, potem ko so postavili nov hlev, montirali tudi hydronic. V tem času se je število zdravstvenih problemov bistveno zmanjšalo. V prejšnjih letih je bilo precej problemov z boleznimi vimena in dihal, v zadnjih dveh letih od montaže hydronica pa zdravstvenih težav skoraj ni in še tiste, ki so, jih rešimo brez uporabe antibiotične terapije. Tako se mleka, ki je osnovni proizvod te kmetije, skoraj nič ne zavrže.

V intenzivnih mlečnih rejah, kakršno imajo Kuharjevi, so največja nadloga akutna ali kronična vnetja vimena. To vedno zdravijo z antibiotiki, z injekcijo ali skozi vime (lokalno z injektorjem skozi sesek). V tako številni čredi bi povprečno morali imeti 2 do 3 vnetja mesečno. Če vemo, da te krave dajo 40 litrov mleka in bi v primeru vnetja to trajalo deset dni, je to približno 1200 litrov izgubljenega mleka.

To pa hkrati pomeni mesečno porabo približno 42 injektorjev s skupno 250 ml antibiotika za v vime in 120 ml močnega antibiotika za v injekcijo. Če pogledamo še stroške, ena tuba antibiotika z injektorjem stane 500 SIT, dodajmo še delo veterinarja in izgubo 1200 l mleka in vidimo, da so to veliki stroški, zlasti če jih izračunamo za celo leto. Poleg tega je odstranjeno mleko tudi breme za okolje. Pri kravah sedaj tudi ni potrebno računati na rezistenco in bi ob morebitnem obolenju zadostovalo tudi bolj blago zdravilo.

Na našem področju je bilo tudi precej problemov z govejo virusno drisko. Živali pokašljejejo, dobijo drisko, nekatere tudi poginejo, mlečnost se zmanjša vsaj do 50 odstotkov. In to traja nekako deset dni. V tej reji so nekatere živali sicer pokašljevale, vendar se mlečnost ni zmanjšala in tudi drugih problemov ni bilo. Živali so prebolele infekcijo tako rekoč stoje.«

Jože Vetovec